

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Johdatus tiedonhallintamalleihin

Päivi Tommila
Tiedonhallintalautakunnan varapuheenjohtaja
24.3.2021

Tiedonhallintalaki ja tiedonhallintalautakunta

Mitä tiedonhallintalailla lähdettiin tavoittelemaan?

- ▶ Julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevan **yleissääntelyn uudistaminen ja yhtenäistäminen**
 - Koottu yhteen sääntelyä mm. julkisuuslaista 621/1999 (hyvä tiedonhallintatapa), tietohallintolaista 634/2011 (kumotaan)
- ▶ **Vähentää sääntelyn tarvetta erityislainsäädännössä**
 - Selkeyttää ja yhtenäistää tiedonhallinnan sääntelyä, kun toisistaan poikkeavaa erityissääntelyä tiedonhallinnan osalta voidaan välttää
- ▶ Tiedonhallintaan liittyvien **vaatimusten yhtenäistäminen ja selkeyttäminen** koko julkisessa hallinnossa

Lyhyesti tiedonhallintalautakunnasta

- ▶ Tiedonhallintalautakunta edistää tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista
- ▶ Tiedonhallintalautakunta on **monialaiseen asiantuntijayhteistyöhön perustuva viranomainen**, jonka jäsenet edustavat laajasti eri julkishallinnon toimijoita
 - **Ei-edustuksellinen, asiantuntemus ratkaisee**
- ▶ **Itsenäinen viranomainen**, joka toimii valtiovarainministeriön yhteydessä

Tiedonhallintalautakunnan tehtävät

- ▶ **Arvioi** valtion virastojen ja laitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien tiedonhallintalain säädettyjen säännösten toteuttamista ja noudattamista
 - **Arvioinnin kohteena** tiedonhallinnan järjestäminen tiedonhallintayksiköissä, tiedonhallintamalli ja muutosvaikutusten arviointi, tietoaineisten saatavuus ja muuttaminen sähköiseen muotoon, tietojen luovuttaminen rajapinnalla tai katseluyhteydellä, asianhallinta ja palvelujen tiedonhallinta
 - **Arviointi** perustuu **arviointisuunnitelmaan** → laatii kertomuksen arvioinnin tuloksista joka toinen vuosi
- ▶ **Edistää** tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista
 - Voi asettaa väliaikaisia **jaostoja** tiedonhallinnan menettelyjen kehittämiseksi, VM:n nimeämät sihteerit toimivat jaostojen puheenjohtajina
 - Antaa **suosituksia** tiedonhallintalain soveltamiseen liittyen

Talouspolitiikka
Talousnäkymät
Verotus
Rahoitusmarkkinat
Hallintopolitiikka
Kunta-asiat
Julkisen hallinnon ICT
Julkisen hallinnon digitalisaatio
Tiedonhallinta ja tietopolitiikka
Tieto- ja kyberturvallisuus
EU ja kansainvälinen yhteistyö
Tiedonhallintalautakunta
Tiedonhallintalautakunnan tehtävät
Tiedonhallintalautakunnan kokoonpano
Tiedonhallintalautakunnan asettamat jaostot
Suositukset ja ohjeet
Tiedonhallintalautakunnan yhteystiedot

Tiedonhallintalautakunta

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta on monialaiseen asiantuntijayhteistyöhön perustuva viranomainen, joka toimii valtiovarainministeriön yhteydessä.

Tiedonhallintalautakunnasta ja sen tehtävistä on säädetty julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa (906/2019 [↗](#), tiedonhallintalaki) sekä julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta annetussa asetuksessa (1338/2019 [↗](#)).

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Tiedonhallintamalli: mitä se on ja mitä se ei ole?

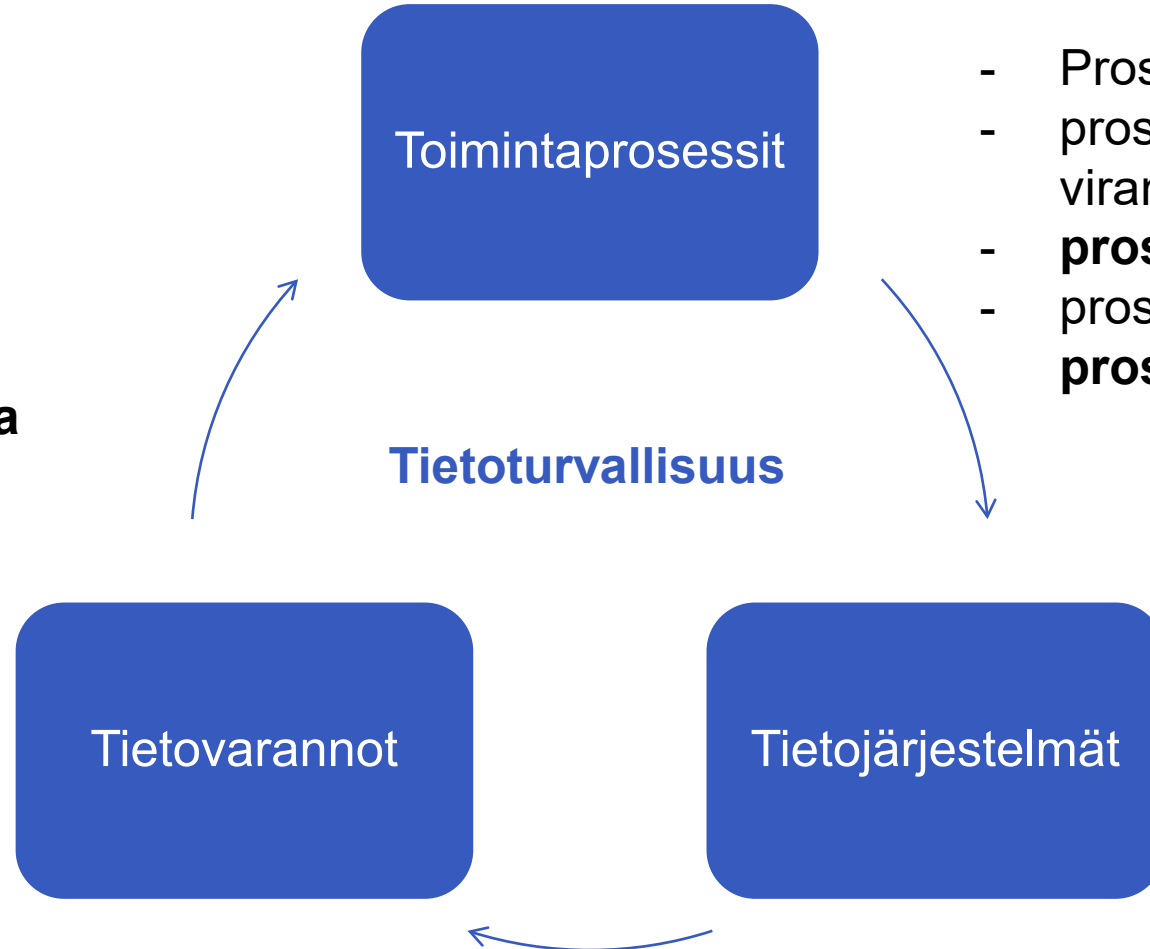
Mikä tiedonhallintamalli on?

- ▶ **Kuvaus** tiedonhallintayksikössä toimivien viranomaisten tehtävien hoidossa toteutettavasta tiedonhallinnasta
- ▶ Luonteeltaan **tiedonhallintayksikön oma sisäinen määräys** siitä, miten tiedonhallinta ja tietojenkäsittely on toteutettava tiedonhallintamallin mukaisesti käsiteltäessä tietoaaineistoja
- ▶ Kuvaus tiedonhallintayksikön **tiedonhallinnan nykytilasta**
- ▶ Voi olla **muodoltaan yhteenveto tai kooste**, johon muut tiedonhallintaa **tarkemmin määrittelevät kuvaukset kootaan viitteinä tai liitteinä**

Tiedonhallintamallin sisältö kuvastaa sen tarkoitusta

Tiedonhallintamalli kuvaa tiedonhallinnan nykytilaa

- Tietovarannot
- Keskeiset **tietoryhmät**
- **Sidokset** toimintaprosesseihin ja tietojärjestelmiin
- Vastaava viranomainen
- **Käyttötarkoitus, tietoluovutuskohteet**
- Säilytysajat
- Tietoaineistojen arkistoon siirto
- Arkistointitapa
- Arkistopaikka tai tieto tuhoamisesta

- Prosessi,
- prosessista vastaavasta viranomaisen,
- **prosessin tarkoitus** sekä
- prosessin **sidokset** muihin prosesseihin

- Tietojärjestelmä
- Vastaava viranomainen
- **Käyttötarkoitus**
- **Liittymät** muihin järjestelmiin
- **Tiedonsiirtotavat**

Miksi tiedonhallintamalli?

- ▶ Tiedonhallintamallin tarkoituksena on
 - **Parantaa ja jäsentää** palvelujen, asiankäsittelyn ja tietoaineistojen hallinnan suunnittelua ja toteuttamista
 - **Edistää** tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamista
 - **Vähentää** moninkertaista tietojen keruuta
 - **Parantaa** tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamista
 - **Edistää** tietoturvallisuuden ylläpitämistä

Mitä tiedonhallintamalli EI ole?

- Kertaalleen täytetty taulukko
- Yhtä kuin arkkitehtuurikuvaus tai tiedonohjaussuunnitelma
Muista kuitenkin hyödyntää!
- Tiedonhallintakartan kilpailija
- Suoritus, jonka lautakunta tarkistaa rivi riviltä
- Verkkojulkaisu
- Välineurheilua

Linkit keskeisiin tiedonhallintamallin ohjeisiin

Tiedonhallintalaki:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190906>

Tiedonhallintalautakunnan suositus tiedonhallintamallista:

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-328-1>

- **Tiedonhallintamallin mallipohja (excel)**
- **Mallipohjan käyttöohje**

Tiedonhallintalautakunnan havainnot ja palaute tiedonhallintamalleista

Palautteen tiivistys

- ▶ Paljon palautetta ja kysymyksiä liittyen **tiedonhallintamallin mallipohjaan**, suurelta osin teknisiä kysymyksiä mallipohjan toiminnallisuuksista
 - Mallipohjaa ja ohjetta päivitetty
- ▶ **Käsitteet**
 - Uusien, sisällöltään muuttuneiden ja toisten ammattiryhmien käsitteiden oppiminen on haaste itse kullekin
 - Tietovaranto ja tietoaineisto -käsitteet koettu haastavina
- ▶ Tiedonhallintamallin **hyödyntäminen** toiminnassa koettu haasteellisena

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

**Kiitos ja mukavaa
tilaisuutta!**

tiedonhallintalautakunta@vm.fi